

Генерал-мајор Лиз Бургон,
Команда за људске ресурсе
Оружаних снага Канаде

СНАГА РАЗЛИЧИТОСТИ

Жене поседују изузетне квалитете, имају снагу, али и неке слабости, баш као што их имају и мушкарци. Ми нисмо једнаки, али нити су мушкарци бољи од жена, нити су жене боље од мушкараца, већ заједно допуњујемо једни друге – у томе лежи снага различитости.

Пише Драгана МАРКОВИЋ
Фото: Ивана Тешић

Србија је дивна земља, богате историје и са изузетним потенцијалом, али оно што је на мене оставило нарочит утисак су људи. Људи су јако пријатни, позитивни, пуни енергије – утисци су које је из посете Србији и Сектору за људске ресурсе Министарства одбране са нама поделила генерал-мајор Лиз Бургон, вршилац дужности команданта Команде за људске ресурсе Оружаних снага Канаде. Она је и руководиолац Програма „Жене, мир, безбедност” Оружаних снага Канаде, што је уједно била и главна тема предавања и разговора који су уприличени током њене посете. За „Одбрану” говори о искуствима које је војска Канаде стекла на том путу, значају размене искуства са српском страном, али и о профилу Оружаних снага Канаде, значају мировних мисија и ангажовању жена, као и подршци мушкараца која је од кључне важности на том путу.

Како бисте нам у најкраћем представили Оружане снаге Канаде? Каква је то војска?

– Код нас је све на добровољној основи. Имамо око 71.500 припадника у редовном саставу, 30.000 у резервном саставу и око 27.000 цивила који раде за војску. Оружане снаге Канаде сачињавају Ратно ваздухопловство, Ратна морнарица и Копнена војска, Снаге за специјалне операције, затим имамо Сектор за сајбер операције и Сектор за операције у свемиру. Здружене снаге које међусобно сарађују – то је најкраћа дефиниција Оружаних снага Канаде... Можда можемо да кажемо и нешто о мисијама наше војске. Наше главне мисије су обезбеђивање безбедности Канаде, заштита Канађана, подршка цивилним властима у случају природних непогода, као што су поплаве и олује. Ми смо јаки на

домаћем терену, безбедни у Северној Америци, тако што сарађујемо са Сједињеним Државама како бисмо осигурали безбедност северноамеричког континента, а ангажовани смо и широм света, заједно са савезницима: Обавештајним савезом пет држава – Аустралије, Канаде, Новог Зеланда, Уједињеног Краљевства и САД („Five Eyes”) – НАТО партнерима и, наравно, Уједињеним нацијама. Дакле, сходно томе, нека наша максима била би – јаки у земљи, безбедни у Северној Америци и ангажовани у свету.

Ви сте генерал-мајор, жена импресивне војничке каријере, били сте припадник хеликоптерске поморске ескадриле, пилот, инструктор... Да ли је тај пут до генералског чина тежи за жену официра?

– Можда је у прошлости било теже, али данас у Канади, као што сам на предавањима које сам одржала у Србији и поменула, жене су достигле одређени ниво инклузије, јер су нам дате исте шансе за успех, иста обука, исто образовање, исте могућности за распоређивање у међународне операције, тако да је однос успеха жена у напредовању у служби веома сличан путу који пролазе мушкарци.

Мушкарци и жене не треба да буду исти, већ равноправни. С друге стране, чини се да је у неким случајевима жена као лидер склонија емоционалној интелигенцији, може да учини више, боље... Уосталом, у историји људског друштва одувек су постојале и жене ратници... Које су за Вас одлике жене лидера?

– Жене поседују изузетне квалитете, имају снагу, али и неке слабости, баш као што их имају и мушкарци. Ми нисмо једнаки, али нити су мушкарци бољи од жена, нити су жене боље од мушкараца, већ заједно допуњујемо једни друге и сматрам да у томе

лежи снага различитости – када имате више особа са различитим приступом, представника и мушкараца и жена, и припадника ЛГБТ заједнице, и мањина, па и очева и мајки, припадника различитих верских заједница... Сви они који се по нечему разликују доносе различите начине размишљања, па ћемо сви заједно, уколико размишљамо на различите начине доћи до потпунијег решења, које има веће шансе за успех, а уједно је и инклузивније. По мом мишљењу, у томе лежи снага различитости, јер ако смо сви исти, не би било суштинског помака. Код нас се каже: „Ко би указао на грешку, ако сви размишљамо на исти начин?” Дакле, како да постанемо бољи, ако немамо то богатство разноликости?

Говорећи о три фазе суштинске имплементације Резолуције 1325, инклузије у свет равноправних – правне, социјалне и културолошке – поменули сте и да је став мушкараца од пресудног значаја за тај читав пут?

– Да! Мушкарци као савезници су од кључног значаја, јер инклузија жена или мањина није посао жена. Не можемо се тиме бавити без подршке и подстицаја мушкараца као лидера, мушкараца као сабораца, јер је то на просто немогуће. Кад успемо да мушкарци разумеју зашто је важно постићи разноликост, да мушкарци нешто кажу, да заштите жену са којом раде због нечије грубе опаске, и ако тада неко од мушкараца каже: „То је био баш глуп коментар! Није требало то да кажеш”, ова друга особа ће рећи: „Па, да, у праву си”. Постићи да мушкарци саслушају, прихвате, па и подрже жене – то је суштина. Знате, жене понекад имају добре идеје, изнесу их, али их нико не слуша. Довољан је један мушкарац који ће да каже: „Еј, па она је имала стварно добру идеју! Зашто ми то не спроведемо?” Сви ће се онда сложити. Имати мушкараце на

Код вас постоји Национални акциони план – Канада је свој први направила 2010, исто као и Србија, ви сте имали још један 2017. и сада радите на трећем, баш као и ми. Када погледамо шта је Србија, а шта Канада учинила на том плану, увек постоји начин да размењујемо искуства и сарађујемо на побољшањима имплементације Резолуције 1325.

нашој страни, имати их као подршку, јесте изузетно важно.

Сарадња Канаде и Србије је дугогодишња, обележавамо је као заједнички празник потписивање примирја у Првом светском рату... Како видите сарадњу наше две земље у области одбране и који су њени најважнији аспекти?

– У Србију сам дошла да говорим о агенди „Жене, мир и безбедност”. У Канади сам задужена за њено спровођење и сматрам да је размена искустава на том путу изузетно важна и за Србију и за Канаду. Чини ми се да ни једни ни други нисмо савршени, али ако размењујемо поуке које смо извукли и најбоље праксе, оно што је добро функционисало или би могло добро да функционише, оно што је успешно спроведено у Србији, а Канада би хтела да испроба, онда ћемо брже и успешније пронаћи права решења. Мислим да је важно размењивати искуства, како бисмо учили једни од других, што је јако битно, као и да разговарамо о Елси иницијативи, коју је канадска влада покренула зарад увећања броја жена распоређених у мировне мисије. Постоје изузетно добри програми и иницијативе које би Србија могла да размотри и спроведе како би се побољшало постојеће стање. Ми имамо Елси анализу препрека, коју можете и ви да преузмете, и ми смо, пошто смо је као Оружане снаге Канаде спровели, схватили да постоје пропусти и да постоје аспекти које можемо да побољшамо, али је добро имати ту анализу засновану на подацима. Код вас постоји Национални акциони план – Канада је свој први направила 2010, исто као и Србија, ви сте имали још један 2017. и сада радите на трећем, баш као и ми. Када погледамо шта је Србија, а шта Канада учинила на том плану, увек постоји начин да размењујемо искуства и

сарађујемо на побољшањима имплементације Резолуције 1325.

Када је 1956. године избила Суецка криза, канадски премијер Лестер Пирсон дошао је на идеју да постави лагано наоружане међународне снаге између сукобљених нација како би их раздвојио док се не постигне неки договор. За то је 1957. године добио и Нобелову награду. Како видите улогу међународних мировних снага данас?

– То је занимљиво питање. Изузетно смо поносни на дело Лестера Б. Пирсона, било је то прво успостављање мировне мисије УН, у Суецком каналу, па затим Нобелова награда за мир... Мислим да УН и свет имају одговорност да помогну, да промовишу мир. И чини ми се да то можемо да видимо у Резолуцији 1325 УН, која заиста ставља у први план аспект утицаја рата на жене и децу, далеко озбиљнији него на мушкарце, на пример, силовање као вид ратовања. Тако да Уједињене нације, и сви ми заједно, имамо улогу у обезбеђивању мира у свету. Како ће то бити спроведено, то је врло сложено питање. Уједињене нације су основане са ваљаним разлогом. Ми сада морамо да осигурамо наставак те мисије са подједнако ваљаним разлогом – мира у свету.

Лестер Пирсон је био међу канадским добровољцима који су лечили српске војнике у Првом светском рату. Колико сте упознати са организацијом, али и историјом Војске Србије?

– Нажалост, не баш довољно. Посетили смо Војни музеј и сада сам свесна тога да имате веома богату, али и компликовану историју, којом можете да се поносите. Све то ме инспирише да је боље упознам.

Какве утиске носите из Србије?

– Мислим да је Србија дивна земља, богате историје и са изузетним потенцијалом, али оно што је на мене оставило нарочит утисак су људи. Људи су јако пријатни, позитивни, пуни енергије.

Људи су увек најважнији ресурс сваког система одбране. Како је у Оружаним снагама Канаде организовано управљање људским ресурсима? Какав је стандард припадника Оружаних снага Канаде?

– Наше гесло је: „Људи на првом месту, мисија увек!” (People first, mission always!). Али то је, у ствари, исто што и ваше: „Људи су увек најважнији ресурс система одбране”. Ми имамо здружене људске ресурсе... Као Команда за људске ресурсе, одвојени смо од ваздухопловства, морнарице и копнене војске, али је мој сектор надлежан за сву кадровску политику у читавој војсци. Дакле, од регрутовања и стандарда, до основне обуке за војнике и официре, затим образовања. Имамо Војну академију, два војна колеџа, Колеџ за командно-штабну обуку, који пружа исто образовање и има исто место у националном систему безбедности као оно што Србија нуди на пољу професионалног усавршавања. Постоји и Центар за подофицире, за њихово образовање, и они тамо одлазе да би могли да буду унапређени у чин водника, заставника или заставника прве класе, јер је то веома важно за усавршавање наших припадника током читаве њихове каријере. То значи да је образовање у мојој надлежности, затим здравље – целокупна медицинска сфера у Канади такође припада мојој команди, као и све друге кадровске процедуре, а ту је и Одељење за надокнаде и бенефиције (Compensation and benefits), односно плате, додаци на плату, премештај наших људи, све што има неке везе

Жене су достигле одређени ниво инклузије у Оружаним снагама Канаде. Дате су нам исте шансе за успех, иста обука, исто образовање, исте могућности за распоређивање у међународне операције, тако да је однос успеха жена у напредовању у служби веома сличан путу који пролазе мушкарци.

са надокнадама. Под мојом командом је и каријерно вођење, Одељење за историју и традицију (History and heritage), јер је важно сачувати сећање, и Транзициона група (Transition Group). Транзициона група је врло специфична, мислим да нема много земаља које имају нешто слично. Она обезбеђује подршку нашим припадницима када прелазе из војног у цивилни живот. Пружамо им подршку како бисмо били сигурни да су спремни за прелазак у цивилни живот, на располагању су им медицинске службе, службе за питања ветерана, финансијске, а нудимо и подршку у одржавању физичке кондиције, осигурања и обуке... Широм Канаде имамо разгранату мрежу, где год постоје наше базе. Тако да, ако неко треба да изађе из војске, прикључимо га тим групама на неколико месеци, он сарађује са њима, а све то како бисмо били сигурни да ће, када дође тај тренутак, тај неко и његова породица бити спремни за ту промену. Дакле, око 17.000 људи ради у Коман-

ди за људске ресурсе и обавља све ове дужности... Много посла!

Колико траје каријера професионалног војног лица?

– Зависи. После 25 година службе можемо у пензију. Одслужите 25 година и то вам гарантује пензију до краја живота. Међутим, појединци одслуже само кратак период, тзв. обавезну службу по завршетку академије, и онда одлазе. Постоје различити тренуци када можете да напустите војску Канаде, али то обично зависи од ваших интересовања и тога шта волите и шта желите да радите. Ја имам 35 година службе и још сам ту.

Какав је одзив за добровољно служење војног рока у Оружаним снагама Канаде? Како радите на промоцији војног позива?

– Ми примамо само оне који желе да се прикључе војсци... Оглашавамо се спотовима у биоскопима, текстовима у часописима, новинама... Доста радимо и на терену, одлазимо у гимназије,

колеџе, на универзитете. Спроводимо многе активности у локалним заједницама, тако да ако имамо базу у неком граду, ми се укључујемо у живот тог града. Такође, наши припадници су заправо најбољи регрутери, одете у неку школу да одржите презентацију, па видите ту децу која су узбуђена, понесете своју опрему... Радимо на публицитету у медијима, али и на бројним активности на терену, да бисмо довели довољан број људи како бисмо могли да се посветимо свим задацима које имамо.

Шта представља црвени цвет на Вашем реверу?

–То су макови. Српски цвет је другачији... Сазнала сам да је то код вас наталијина рамонда... Овај цвет је, у ствари, заједнички за Комонвелт. Мак носимо у време обележавања годишњице Првог светског рата. То је цвет из песме „На пољима Фландрије”, коју је заправо написао Канађанин Џон Мекреј, лекар и учесник у Првом светском рату.¹